

Розділ 1

Запис у журналі: сол* 6

Мені повний галпик.

Отака моя зважена думка.

Галпик.

Минуло всього шість днів із двох місяців, які мали стати найвизначнішими в моєму житті,— і я потрапив у нічну змору.

Навіть не знаю, чи прочитає це хто-небудь. Може, зрештою мої записи хтось таки знайде. Років так за сто.

Що ж, підсумуємо... На шостий сол я не загинув. Безумовно, вся команда вважає інакше, і я не можу їм нічого закинути. Може, на мою честь оголосять день жалоби по всій країні, а на моїй сторінці у «Вікіпедії» з'явиться запис: «Марк Вотні — єдиний загиблий на Марсі».

І, схоже, це буде правда. Бо я напевно тут сконаю. Тільки не на шостий сол, як усі думають.

Що ж, подивимося... з чого почати?

Місія «Арес». Людство досягло Марса, уперше висадило людей на іншу планету, щоб розширити межі людської присутності... тощо, тощо. Екіпаж «Ареса-1» зробив справу і повернувся

* Сол — «сонячна доба», одиниця відліку часу на Марсі. Середня тривалість сола на Марсі — 24 години і 39 хвилин. — *Тут і далі прим. пер.*

героями. Вони отримали паради на свою честь, славу і всесвітню любов.

«Арес-2» повторив те саме, тільки в іншому місці на Марсі. Коли повернулися додому вони, їм міцно потиснули руки й налили горячко гарячої кави.

«Арес-3». Ну, це саме моя місія. Гаразд, не зовсім *моя*. Командир у нас — Луїс. Я — просто член її команди. А якщо по правді, то найнижчий за рангом член команди. Командувати мені б дозволили хіба в тому разі, якби крім мене нікого не лишилося.

І знаєте що? Я таки командую.

Цікаво, чи знайде хтось цей журнал до того, як решта екіпажу помре від старості? Мабуть, вони щасливо повернуться на Землю. Люди, якщо ви це читаете — вашої провини в цьому немає! Ви зробили те, що й мусили зробити. На вашому місці я вчинив би так само. Я вас не засуджу і насправді радію, що ви врятувалися.

Мабуть, варто пояснити, як працюють марсіянські дослідницькі місії, щоб зрозуміли й неспеціалісти, які, може, це читатимуть. На навколоzemну орбіту ми входимо на звичайному космічному кораблі, а там стикуємося з «Гермесом». Усі місії «Арес» використовують «Гермес», щоб дістатися Марса і повернутися назад. Цей корабель величезний і коштує стільки, що *NASA* збудувало такий лише один.

Коли ми переходимо на «Гермес», чотири безпілотники доправляють нам паливо і припаси, а ми в цей час готуємося до польоту. Тільки-но все готово, виrushаємо на Марс. Але не дуже швидко. Минули вже часи потужних ракет на хімічному паливі й виводу на навколомарсову орбіту.

«Гермес» працює на іонних двигунах. Вони з величезною швидкістю викидають ззаду аргон для забезпечення невеличкого прискорення. Справа в тому, що реагенту при цьому

багато не потрібно, тож невелика кількість газу (і ядерний реактор для запуску) дозволяє рівномірно прискорюватися дорогою туди. Ви не повірите, до якої швидкості можна розігнатися з невеличким прискоренням протягом тривалого часу.

Я міг би нагодувати вас байками про те, як весело було в дорозі, але не буду. Не в гуморі я переживати це ще раз. Досить того, що ми дісталися Марса за сто двадцять чотири дні, не передувши одне одного.

Далі ми пересіли в МСА («Марсіянський спусковий апарат»), щоб дістатися поверхні. МСА — це така собі велика бляшанка з легкими маневровими реактивними двигунами і парашутами. Єдине її призначення — доправити шестеро людей з навколомарсової орбіти на поверхню живими.

А тепер ми підходимо до головного у дослідженні Марса: як надіслати весь наш мотлох сюди заздалегідь.

Усе, що нам потрібно для робіт на поверхні, доправили сюди загалом чотирнадцять безпілотників. Усі вантажні апарати постаралися посадити в одному районі, й загалом це вдалося. Припаси далеко не настільки ніжні, як люди, тож приземляти їх можна жорстко. Ото тільки вони стрибають і розлітаються навсібіч.

Певна річ, нас не відсилають на Марс, поки не переконаються, що всі припаси успішно дісталися поверхні, а контейнери цілі. Від початку до кінця, з урахуванням відсылки припасів, одна марсіянська місія забирає приблизно три роки. Однак насправді припаси для «Ареса-3» вже були в дорозі, коли екіпаж «Ареса-2» ще повертається додому.

Найважливішим з усіх надісланих заздалегідь речей, звісно, був МЗА — «Марсіянський злітний апарат». Саме на ньому після завершення робіт на поверхні нам належало повернутися на «Гермес». Посадка МЗА, на відміну від жорстких приземлень інших припасів, була м'якою. Певна річ, апарат залишився

на постійному зв'язку з Х'юстоном*, тож у разі проблем ми би просто пролетіли повз Марс і повернулися додому, навіть не намагаючись висадитися.

МЗА — хитромудра штука. Виявляється, завдяки тонким хімічним реакціям з марсіянською атмосферою з кожного привезеного на Марс кілограма водню виробляється тринадцять кілограмів палива. Однак процес цей повільний. На заповнення бака йде двадцять чотири місяці. Тому-то апарат і відсилають задовго до нас.

Можете уявити, який я був розчарований, виявивши, що МЗА полетів!

Безглузда низка випадковостей привела до того, що я мало не загинув, і ще безглуздіша низка випадковостей — до того, що я все-таки вижив.

Місяц передбачає роботу в умовах піщаної бурі з поривами до 150 км/год. Отож, коли на нас обрушився вітер з поривами до 175 км/год., занепокоєння Х'юстона можна було зрозуміти. Всі ми вдягнули польотні скафан드리 і скучились всередині Станції — на випадок розгерметизації. Але проблема була не у Станції.

МЗА — космічний корабель. У нього безліч делікатних вузлів. Він до певної міри може протистояти урагану, але ж не отакій нескінченій піщаній бурі! За півтори години безперервного вітру *NASA* передало наказ перервати виконання місії. Ніхто не хотів зупиняти розраховану на місяць програму, коли минуло всього шість солів, але якби МЗА посипало піском і далі, ми б тут просто застрягли.

Щоб перейти зі Станції в МЗА, слід було вийти просто в піщану бурю. Це було ризикований, але який ми мали вибір?

Впоралися всі, крім мене.

* У Х'юстоні (штат Техас США) розташований Космічний центр Ліндона Джонсона, штаб-квартира *NASA*.